

UVODNIK

BRANKA ROTAR PANCE

Univerza v Ljubljani, Akademija za glasbo
branka.rotar-pance@ag.uni-lj.si

Obdobje, zaznamovano s pandemijo koronavirusa, je na vseh področjih življenja in dela postavilo v ospredje uporabo informacijsko-komunikacijske tehnologije (IKT). Glasbena pedagogika je začela ozaveščati pomen digitalnih kompetenc izobraževalcev ter raziskovalno delo usmerila v preučevanje vključenosti IKT na temeljna dejavnostna področja pri glasbenem pouku na različnih ravneh in smereh izobraževanja. Na novo je ovrednotila pomen in vlogo muziciranja in srečevanja z glasbo »v živo« tako za najmlajše kot tudi za mladostnike in odrasle. Učenje na daljavo in v hibridni obliki je najbolj prizadelo učence s posebnimi potrebami in druge ranljive skupine.

V 35. zvezku *Glasbenopedagoškega zbornika Akademije za glasbo v Ljubljani* namenjamo pozornost novim pogledom na uporabo IKT pri poslušanju glasbe s poudarkom na večpredstavnosti kot tudi stalno nadgrajujočim se spoznanjem, povezanim s petjem v predšolskem in šolskem obdobju. Slabovidni učenci se pri pouku inštrumenta srečujejo s številnimi izzivi; kako jih premostiti, predstavljamo na primeru hrvaške študije primera. Z recenzijo knjige *Glasba in avtizem* želimo motivirati bralce, da posežejo po njej in spoznajo interdisciplinarno obravnavo izpostavljenih področij.

Jasmina Tomšič v prispevku o večpredstavnosti pri poslušanju glasbe v osnovni šoli izpostavi, da je bila glasba že v preteklosti avdiovizualna izkušnja. Spodbudi nas k razmisleku, kako so prvi zvočni zapisi in različni formati posnetih skladb ostrili zaznave ter doživetja predvsem na avditivnem področju. Vizualizacija glasbenih vsebin, prisotna tudi v slovenski glasbenopedagoški literaturi, je bila usmerjena na likovno področje, večkrat pa tudi povezana z gibnim izražanjem glasbenih vsebin. Tehnološki razvoj je vplival na širitev večpredstavnosti, pospešek uporabe v glasbenopedagoški praksi je bil narejen s prosto dostopnostjo številnih spletnih virov in platform. Avtorica analitično in z lastno kritično refleksijo podaja nova spoznanja in izsledke številnih avtorjev ter jih aplicira na poslušanje glasbe v osnovni šoli.

Za petje predšolskega otroka v vrtcu je zelo pomembno, kakšen odnos in stališča imajo do te dejavnosti njegovi vzgojitelji. Rezultati raziskave, ki so jo med hrvaškimi vzgojitelji izvedle Snježana Dobrota, Antonia Bogadi in Ivana Šutić, so pokazali, da na stališča vzgojiteljev do petja kot glasbene dejavnosti v vrtcu statistično značilno vplivajo njihovo dodatno glasbeno izobraževanje, prostočasno ukvarjanje z glasbo ter obisk gledališč in koncertov s klasično glasbo. Predstavljeni izsledki so pomembni za šolsko politiko in za načrtovalce ter izvajalce izobraževalnih programov za bodoče vzgojitelje. Petju in širšemu

glasbenemu izobraževanju vzgojiteljev ni nikoli namenjene dovolj pozornosti, tako v času študija kot kasneje v programih permanentnega izobraževanja.

Povsem drugačeno obravnavo petja, povezano s klasifikacijo otroških pesmi, podajata Lorena Mihelač in Jelena Panić Grazio. Predstavljeni model CMCS temelji na strokovnih merilih za izbiro otroške pesmi, glasbenoteoretičnih izhodiščih in rezultatih medkulturnih študij. Nadaljnje raziskovalno preizkušanje modela bo utemeljilo njegovo uporabo v funkciji avtomatičnega klasifikacijskega orodja za izbiro otroške pesmi.

V glasbenem šolstvu se največjo pozornost namenja visoko glasbeno nardarjenim učencem. Inkluzija učencev s posebnimi potrebami ni pogostokrat raziskovana tema. Na srednješolski ravni glasbenega izobraževanja tovrstnih raziskav skorajda ni. Tomislav Cvrtila, Blaženka Bačlija Sušić in Goran Lapad to vrzel zapolnjujejo s študijo primera dijaka z visoko slabovidnostjo, vključenega v individualni pouk klavirja. Njegov proces učenja nove skladbe je bil spremljan s kvalitativnimi raziskovalnimi metodami. Izsledki so pokazali, da je uspešnost študija in izvajanja nove skladbe tesno povezana z učiteljevimi kompetencami ter njegovimi pristopi pri delu z visoko slabovidnim dijakom.

Inkluzija otrok in mladih s posebnimi potrebami je razvidna tudi v recenziji znanstvene monografije *Glasba in avtizem* (2020), ki sta jo uredili Katarina Habe in Barbara Sicherl Kafol. Recenzent Bojan Kovačič ob strukturni in vsebinski predstavitvi dela ugotavlja, da ima delo izjemno edukacijsko vrednost in da spodbuja nadaljnje interdisciplinarne raziskave.

Na področju glasbenih ved je raziskovalno delo največkrat miselno, institucionalno, programsko in založniško usmerjeno le v znanstveno-raziskovalno področje. Umetniško raziskovanje, ki rezultira v novih glasbenih delih in poustvarjalni praksi, je izvzeto iz obravnave tako na Javni agenciji za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije (ARRS) kot tudi iz informacijskega sistema o raziskovalni dejavnosti v Sloveniji (SICRIS) in posledično izgubi možnost konkuriranja na projektne razpise ARRS. Premik na tem področju je načrtovan v *Strategiji razvoja Akademije za glasbo Univerze v Ljubljani 2021–2027*, v kateri je med štirimi sklopi vizij strateškega uspeha ustanove opredeljeno, da so vsa področja raziskovanja umetnosti znotraj ARRS obravnavana enako kot raziskovanje znanosti, da so urejeni kazalniki za področje glasbene umetnosti in da je UL AG uspešna pri konkuriranju na razpisih za projekte ARRS.

Na Akademiji za glasbo Univerze v Ljubljani je bilo praktično povezovanje znanstvenega in umetniškega raziskovanja več kot dve desetletji udeleženo skozi vsakoletne simpozije, usmerjene tako v preučevanje vidih slovenskih glasbenih ustvarjalcev, poustvarjalcev, glasbenih pedagogov, piscev glasbenih del, ki so v polpretekli zgodovini delovali na ustanovi, kot tudi v preučevanje zgodovine glasbene pedagogike in aktualnih glasbenopedagoških tem. Simpozijско dogajanje je vključevalo večerni koncertni dogodek, na katerem so bila izvajana dela obravnavanega skladatelja ali pa skladbe, povezane s širšo glasbe-

nopedagoško simpozijsko temo. Z namenom večjega ozaveščanja o povezanosti znanstvenega in umetniškega raziskovanja na področju glasbene umetnosti recenziramo simpozij, posvečen 120. obletnici rojstva Lucijana Marije Škerjanca.